

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 6. joulukuuta 2016
(OR. en)

15314/16

ECOFIN 1169	EDUC 420
CODEC 1837	SOC 781
POLGEN 162	EMPL 527
COMPET 650	EF 381
RECH 346	AGRI 660
ENER 433	TELECOM 274
TRANS 488	UEM 403
ENV 778	JAI 1063

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston päätelmät investointiohjelman kolmannen pilarin puitteissa määritettyjen investointeja haittaavien pullonkaulojen poistamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvoston 3506. istunnossa 6. joulukuuta 2016 Brysselissä hyväksymät neuvoston päätelmät.

Neuvoston päätelmät

investointiohjelman kolmannen pilarin puitteissa määriteltyjen investointeja haittaavien pullonkaulojen poistamisesta

Neuvosto (Ecofin) hyväksyi seuraavat päätelmät:

Globaalin talous- ja finanssikriisin jälkeinen myönteinen kehitys EU:ssa on merkki Euroopan talouden häiriönsietokyvystä ja elpymisestä. Kaikkien jäsenvaltioiden taloudet ovat jälleen kasvussa, investoinnit ovat alkaneet lisääntyä ja 8 miljoonaa uutta työpaikkaa on luotu vuodesta 2013 alkaen. Globaalin talous- ja finanssikriisin seurauksena investointien määrä EU:ssa on kuitenkin vähentynyt huomattavasti. Tämä haittaa talouden elpymistä, työpaikkojen luomista, pitkän aikavälin kasvua ja kilpailukykyä. Tähän liittyen marraskuussa 2014 esitetty Euroopan investointiohjelma pyrkii vastaamaan alhaiseen investointiasteeseen kolmella toisiaan vahvistavalla pilarilla: yksityisen rahoituksen hankkiminen investointeihin; kohdennetut aloitteet, joilla varmistetaan investointien vaikutus reaalitalouteen ja investointiympäristön parantaminen poistamalla alakohtaisia ja muita investointien esteitä.

Ensimmäisen pilarin puitteissa Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) lasketaan jo mobilisoineen investointeja yhteensä 154 miljardin euron edestä. Euroopan investointineuvontakeskus, joka muodostaa toisen pilarin, on toiminut yhdessä Euroopan investointihankeportaalin kanssa syyskuusta 2015 lähtien ja tarjonnut neuvoja hankkeita varten suurimmassa osassa jäsenvaltioita. Lisäksi neuvosto TIEDOSTAA, että kokonaiskysyntä on investointien liikkeellepaneva voima, ja KATSOO, että investointisuunnitelman tarjoamien mahdollisuuksien täysimittaiseksi hyödyntämiseksi ja sen kerrannaisvaikutusten maksimoimiseksi on ratkaisevan tärkeää toteuttaa asiaankuuluvia ja tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, mukaan lukien rakenteellisia uudistuksia investointien esteiden poistamiseksi suunnitelman ns. kolmannen pilarin mukaisesti. Tämä edellyttää kunnianhimoisen ohjelman toteuttamista sisämarkkinoiden toiminnan vahvistamiseksi, sääntelyn ennustettavuuden parantamista ja jäljellä olevien pullonkaulojen poistamista EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla toteutettavin yhdistetyin toimin. Edellä esitetty huomioon ottaen neuvosto SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI talouspoliittisen komitean yhdessä komission yksiköiden ja Euroopan investointipankin kanssa tekemään työhön investointeja jarruttavien pullonkaulojen tunnistamiseksi.

Neuvosto KOROSTAA, että sisämarkkinoiden toteuttaminen on olennaisen tärkeää Euroopan investointiohjelman tavoitteiden toteuttamisen ja onnistumisen kannalta. Eurooppa tarvitsee sääntely-ympäristöä, joka on ennakoitava, vähentää hallinnollisia rasitteita ja kannustaa investointeihin, ja Euroopan on tehtävä työtä aktiivisesti näiden olosuhteiden luomiseksi. On ratkaisevan tärkeää, että yrityksillä on kaikkialla sisämarkkinoilla suotuisat toimintaedellytykset, jotta investointien koko potentiaali voitaisiin hyödyntää. Tämän tavoitteen osalta neuvosto SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission pyrkimyksiin parantaa investointiympäristöä Euroopassa ja helpottaa reaalitalouden rahoitusta, ja PYYTÄÄ komissiota jatkamaan näitä pyrkimyksiä ottaen huomioon energiaunionin, pääomamarkkinaunionin, tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinastrategian, digitaalisten sisämarkkinoiden strategian, paremman sääntelyn agendan ja kiertotalouspaketin. Neuvosto PANEE MERKILLE komission lainsäädäntöehdotuksen maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun direktiivin 2012/30/EU muuttamisesta, jota tullaan tarkastelemaan ensi tilassa.

Neuvosto KOROSTAA, että edistyminen investointien lisäämisessä Euroopassa ja investointiohjelman menestys ovat vahvasti riippuvaisia kolmannen pilarin puitteissa havaittujen investointeja haittaavien pullonkaulojen poistamiseksi suunniteltujen rakenteellisten uudistusten täytäntöönpanosta, mutta kuten neuvosto heinäkuussa 2016 totesi, edistyminen investointiympäristön parantamisessa on toistaiseksi ollut riittämätöntä.

Ottaen huomioon tähän mennessä tehdyn työn, neuvosto KOROSTAA seuraavassa esitettyjä erityisiä investointien pullonkauloja:

- Yleisimmät investointien esteet liittyvät muun muassa epäsuotuisaan liiketoimintaympäristöön, julkishallinnon tehottomuuteen, sääntelyn toistuviin muutoksiin, markkinoiden kokoon ja rakenteeseen sekä raskaisiin alakohtaisiin hallinto- ja sääntelyrasitteisiin. Joissakin maissa erityisesti pk-yritysten rahoituksen saanti, verotusjärjestelmien monimutkaisuus ja/tai korkea pääomaverotus, hyödyke- ja työmarkkinoiden vääristymät sekä tutkimus- ja innovointirakenteiden heikkoudet voivat myös haitata investointeja.

- **Investoinnit verkkotoimialoilla:** Liikenne-, energia- ja televiestintäalojen investoinnit ovat EU28:n osalta olleet yhteensä keskimäärin noin 3 prosenttia BKT:sta. Vaikka eri alojen verkot ovat usein luonteeltaan alakohtaisia, niiden välillä esiintyy merkittäviä ja kasvavia synergioita, jotka muokkaavat markkinoiden dynamiikkaa infrastruktuurin uusien käyttötapojen myötä ja edellyttävät muutoksia liiketoimintamalleihin. Energia-alalla uudet palvelut perustuvat nopeaan ja täsmälliseen televiestintään, mikä saa operaattorit investoimaan laajakaistainfrastruktuuriin. Liikenteen alalla on kehitteillä uusia palveluja, jotka perustuvat korkealaatuisiin sähköverkostoihin ja kehittyneeseen televiestintään.
- Vaikka tilanne vaihtelee EU:ssa alueittain, investointeja haittaaviin merkittäviin pullonkauloihin voidaan lukea verkkojen yhteenliittämisen puuttuminen EU:ssa, sääntelyjärjestelmän monimutkaisuus ja sen aiheuttamat rasitteet, pitkälliset lupamenettelyt, julkisten hankintojen täysimääräistä hyödyntämistä usein rajoittava tarjouskilpailujen puute ja tarpeettoman pitkistä oikeudellisista ja hallinnollisista menettelyistä johtuvat määräaikojen ylitykset.
- **Energiamarkkinoilla** hintasignaalien vakaus on tärkeää investointien markkinaperusteisen ja tehokkaan kohdentamisen kannalta. Kaikella julkisen vallan väliintulolla olisi pyrittävä minimoimaan sääntelyn vääristymiä ja korjaamaan väärin suunnattuja kannustimia. Välineet, joilla tuetaan siirtymistä vähähiiliseen talouteen, on suunniteltava niin, että varmistetaan ympäristön, yhteiskunnan ja julkisen talouden kestävyys pitkällä aikavälillä.
- **Investoinnit energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan perustuvat asuntoinvestoinnit:** Kotitalouksilla voi olla tiettyjä rajoitteita, mikä johtaa siihen, etteivät pitkän aikavälin investointipäätökset ole optimaalisia. Näitä rajoitteita ovat esimerkiksi tietämättömyys todellisista kustannuksista ja sijoitetun pääoman tuotosta, koska ajallisesti ne eivät täsmää toistensa kanssa. Kotitalouksilla voi myös olla rajalliset mahdollisuudet saada rahoitusta. Kuluttajien, erityisesti pienituloisten kotitalouksien, kannustamiseksi on tarjottava kohtuuhintaisia rahoitustuotteita, esimerkiksi suuren mittakaavan tai voimavarojen yhteiskäyttöratkaisuilla niiden riskiprofiilin samalla huomioon ottaen. Investoinnit ovat yleensä pieniä ja usein niiden katsotaan vain kuuluvan ajoittaisiin kunnostushankkeisiin. Vuokramarkkinoiden osalta kannustimet ovat jaettavissa rakennusten omistajien ja vuokralaisten kesken.

- **Investoinnit digitaaliseen talouteen:** Investoinnit digitalisoitumisen edellyttämiin infrastruktuureihin ovat keskeisen tärkeitä, jotta EU voi hyötyä digitaalitalouden laajenemisen mukanaan tuomasta innovaatioaallost ja säilyttää kilpailukykyä. On olemassa kuitenkin merkittäviä pullonkauloja, jotka haittaavat investointeja. Erittäin suuren kapasiteetin laajakaistaverkkojen käyttöönottokustannukset ovat korkeat, ja verkot eivät aina ole kaupallisesti kannattavia harvaan asutuilla alueilla. Direktiivin 2014/61/EU, jonka tarkoituksena on auttaa vähentämään näitä kustannuksia, saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpano on edelleen kesken useimmissa jäsenvaltioissa. Nopeammat ja tehokkaammat hallintomenettelyt auttaisivat myös vähentämään kustannuksia. Markkinat ovat usein kansallisia, mikä pitää kustannukset korkeina ja saattaa vaikeuttaa mittakaavaetujen toteutumista. Epävarmuus erittäin suuren kapasiteetin laajakaistaverkkojen käytön yleistymisestä lyhyellä aikavälillä tarkoittaa, että tuotto-odotukset ovat vähäiset investointikustannuksiin verrattuna, mikä jarruttaa investointeja. Joissakin maissa on myös olemassa muitakin kuin fyysiseen infrastruktuuriin liittyviä esteitä, kuten luottamuksen puute digitaalisiin järjestelmiin ja väestönosien riittämättömät digitaaliset taidot.
- **Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien hyödyntäminen:** Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet voivat asianmukaisesti käytettyinä helpottaa tietäntyyppisiä investointeja ja tarjota vaihtoehtoisen tavan toimittaa julkishyödykkeitä ja -palveluja. Koska kyseessä ovat pitkäaikaiset sopimusvelvoitteet, nämä kumppanuudet edellyttävät kuitenkin vahvaa ja vakaata sitoutumista sekä julkisen että yksityisen sektorin kumppaneilta, ja ne saattavat aiheuttaa julkiselle taloudelle riskin. Niiden käyttöä ovat usein vaikeuttaneet epäsuotuisat toimintaedellytykset, muun muassa hallinnollisten resurssien puute, epävakaa ja tehoton sääntelykehys ja poliittisen sitoutumisen puute pidemmän aikavälin investointeihin. Tietyissä tapauksissa EU:n varoja voidaan kohdentaa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien rahoittamiseen, ja viimeaikaisten sääntömuutosten myötä EU:n varojen sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien yhdistämisestä pitäisi tulla helpompaa.
- **Maksukyvyttömyysmenettelyt:** Hyvin toimivat maksukyvyttömyysmenettelyt edistävät talouskasvua ja rahoitusvakautta. Rajatylittäviä menettelyjä koskevat selkeät säännöt voivat edistää rajatylittäviä investointeja ja vähentää eri maiden maksukyvyttömyysjärjestelmien välisiä eroja. Maksukyvyttömyysjärjestelyt eroavat toisistaan huomattavasti eri puolilla EU:ta, niin menettelyjen keston ja kustannusten, niiden ennakoitavuuden ja läpinäkyvyyden, kuluttajille ja yrittäjille annettavien uusien mahdollisuuksien kuin velkojen uudelleenjärjestelymahdollisuuksien osalta.

- Tehottomien maksukyvyttömyysmenettelyjen aiheuttamia merkittäviä pullonkauloja voivat olla esimerkiksi velkojen, myös vakuusvelkojen, alhainen takaisinperintäaste, mahdollinen velkojen ensisijaisuusjärjestyksen soveltaminen ja toimivien ja tehokkaiden velkasaneerausmenettelyjen puute. Asianmukaisiin sivuaviin politiikkoihin, joilla voitaisiin edistää tehokkaiden maksukyvyttömyysmenettelyjen hyödyntämistä, kuuluvat sekä järjestämättömiin lainoihin liittyvien ongelmien ratkaiseminen muun muassa luomalla niille jälkimarkkinat kansallisella tasolla että asianmukaiset vero- ja vakavaraisuuspolitiikat, joilla varmistetaan luottotappioiden tehokas purkaminen.
- Edelleen on runsaasti varaa edistää **EU:n rahoitusvälineiden välistä synergiaa ja täydentävyyttä**, jotta tuettaisiin varojen yhdistämistä infrastruktuurihankkeita varten. Sääntelyn monimutkaisuutta ja hallinnollisia pullonkauloja EU:n varojen käytössä voidaan vähentää soveltamalla keskeisiä prosessin yksinkertaistamisen ja yhtenäistämisen periaatteita, välineiden yhdistelyä ja resurssien yhdistämistä niiden alkuperästä riippumatta.

Neuvosto PANEE MERKILLE tässä työssä tunnistetut investointien pullonkaulat ja PYYTÄÄ komissiota ottamaan nämä havainnot huomioon eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa annettavissa muissa suositusehdotuksissa ja KEHOTTAJAA jäsenvaltioita panemaan kaikilta osin täytäntöön neuvoston eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa antamat vuoden 2016 maakohtaiset suositukset ja erityisesti ne, joissa eritellään investointien pullonkauloja.

Neuvosto KOROSTAA, että on jatkettava työtä investointien esteiden tunnistamiseksi ja KEHOTTAJAA talouspoliittista komiteaa jatkamaan aihekohtaista työtään investointeja haittaavien muiden pullonkaulojen havaitsemiseksi ja niiden ratkaisemiseen tähtäävien parhaiden käytäntöjen löytämiseksi. Lisäksi neuvosto PYYTÄÄ Euroopan investointipankkia täydentämään talouspoliittisen komitean työtä erityisesti Euroopan investointiohjelman puitteissa toteuttamiensa markkinapohjaisten toimien yhteydessä tekemillään havainnoilla investointien esteistä ja pullonkauloista.